

Univerzita Karlova v Praze

ZÁZNAM O PRŮBĚHU OBHAJOBY

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: *Jazyk rumunských čechů reemigrantů – současný stav*

Jazyk práce: český

Student: Markéta Tůmová

Fakulta: Pedagogická

Studijní program: Specializace v pedagogice – český jazyk – výtvarná výchova

Vedoucí / školitel: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Oponent(i): doc. PhDr. Eva Hájková, CSc.

Předseda komise: doc. PhDr. Eva Hájková, CSc.

Členové komise: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Doc. PhDr. Martina Šmejkalová, Ph.D.

Datum obhajoby: 7. 9. 2011

Průběh obhajoby:

Autorka prezentovala svoji práci, pohovořila o úpravě tématu, ke které došlo v průběhu zpracovávání práce. Objasnila metodologii sběru materiálu a poukázala na jevy a problémy, které sledovala. Získaný materiál analyzovala a zpracovala. Zjistila, že si respondenti rozdíl mezi banátskou češtinou a češtinou na území ČR uvědomují, dokáží mezi nimi často přepínat, snaží se si osvojit zdejší češtinu.

Vedoucí práce

Téma práce je vysoce aktuální a zajímavé. Oceňuji, že autorka pracovala velice samostatně, přes malé množství konzultací, resp. mé pomoci, se jí podařilo dosáhnout validních výsledků a získat sociolingvisticky cenná data. Za zmínku stojí rovněž zmínit vlastní metodologii zjišťování údajů. Sporná je velikost vzorku respondentů, nicméně se domnívám, že pro potřeby kvalitativního výzkumu bakalářské práce je počet vyhovující.

Negativně hodnotím, že autorka věnovala málo času řádné korektuře – velké množství vět začíná malým písmenem, úvodní stránky mají spojená slova, objevují se na nich interpunkční chyby. Rovněž se objevují některé nedostatky v užívání terminologie.

Stylistické stránce práce vytýkám střídání autorského singuláru a plurálu.

Připomínky vedoucího práce

Autorka na s. 21 hovoří o zakončení tvrdých adjektiv, předpokládám, že tři uvedené koncovky jsou určeny pro singulár. Jaké jsou plurálové koncovky?

Výslovnost slova *dcera* s elizí d je kodifikovaná. (s. 33, 44)

V koncových pozicích ve slovech nehovoříme o asimilaci znělosti. (tamtéž)

Na s. 34 je sporné hovořit o obratech *naši přetki zemřeli, ty Itali jsou otevřeňi* jako o užívání akuzativu na místě nominativu – v prvním případě může jít o tvar, u něhož není užitá palatalizovaná podoba (předci), ve druhém o užívání kratší tvarů (páni) místo delších, s původní u-kmenovou koncovkou (pánové).

Na s. 39 zjevně nejde v projevu respondentky o užívání okazionalizmu, ale o prostředek idiolektu, jeho rozšíření je poměrně sporné.

Reakce autorka

V zakončení tvrdých adjektiv se silně projevuje krácení, tj. *mlady* místo *mladý*, užívají se obecněčeské výrazy.

Výslovnost slova *dcera* a *srdce* je povolena rovněž s elizí.

V koncových pozicích se hovoří o neutralizaci znělosti.

V případech sporných užití akuzativu vycházela z práce Haiderové a přeinterpretovala materiál, z češtiny na území ČR záměny tvaru akuzativu a nominativu nezná, resp. v běžném projevu je nezachytila.

Výraz na s. 39 špatně interpretovala.

Oponent práce

Cíl práce není explicitně stanoven. Téma je koncipováno velice široce, vlastní zaměření práce je zřetelné až z popisu materiálu v praktické části práce (kap. 3), název „Metodologie“ pro předchozí kapitulu je zvolen neuváženě, názvy některých podkapitol jsou mnohomluvné a ztrácejí funkci orientátoru. Relativně úspěšně se autorka vyrovnává s rozkolísaným pojmoslovím a nejednotně užívanými etnografickými a folkloristickými termíny, u lingvistických termínů váhá – např. termín „severočeské nářečí“, resp. vlivy je v naší dialektologii označení neběžné (str. 15), některé termíny užívá nevhodně, např. zaměňuje asimilaci znělosti a neutralizaci znělosti (str. 33) atd.

Kvalitativní analýzu bohužel nedokládá shromážděným materiálem, takže její obsah a závěry nelze věcně posoudit.

Dotazy a připomínky oponenta práce

Doložte své tvrzení ze str. 19: „Výslovnost samohlásek bývá nadměrně vokalizována.“

Proč jste do práce (ani jako přílohu) nezařadila konkrétní texty získané od respondentů?

Zjistila jste v zaznamenaných projevech respondentů nějaké jevy, o nichž se odborná literatura, které jste se držela, nezmiňuje nebo je hodnotí odlišně než vy?

Můžete shrnout do (stručného) přehledu přetrvávající, silně vkořeněná specifika banátské češtiny svých respondentů, jak o tom mluvíte na str. 46?

Upřesněte prosím věk respondentů – označení žena/muž „středního věku“ nemá dostatečnou výpovědní hodnotu.

Na základě čeho hovoříte o vztahu s – š ve výslovnosti jako o měkčení?

Reakce autorky

Vokalizací hlásek mínila kvantitu hlásek – zejména protahované koncovky, nevhodně použila termín.

Texty nezařadila do práce, neboť je má ve zvukovém záznamu, do práce zařadila a přepsala pouze pasáže, na které se soustředila při své zpracovávání textu. Celé prepisy nezařazovala kvůli rozsahu.

V textech zaznamenala dosud nepopsané jevy. Šlo o místní určení *na Banátu*, *na Svaté Heleně*, předložku *na* používali mluvčí důsledně. Na rozdíl od Hajderové zaznamenala rozšíření tvaru lokálu plurálu z rodu ženského do středního (zakončení *-ách*).

U banátských Čechů reemigrantů jsou jevy banátské češtiny, které přetrvávají, některé jsou na ústupu a některé se prakticky nevyskytují. Přetrvávají především jevy, které jsou běžné i na českém území, vedle něj se ovšem objeví i jevy typické pro banátskou češtinu, především jde o slovní zásobu.

Na věk se respondentů neptala, protože to pro výzkum nepovažovala za relevantní. Střední věk respondentů vyhodnotila mezi třiceti a čtyřiceti lety.

Výskyt s – š považovala za palatální alternaci.

Diskuse

Doc. Šmejkalová upozornila na některé pravopisné nedostatky. Dále položila otázku týkající se metodologie práce, vytkla práci to, že chybí zpracovávané texty. Poukázala na velice zajímavé užívání tvarů *bráchovo* u mluvčích, neboť je zjevně frekventované rovněž u českých menšin v cizině. Dále doporučila neužívat spojení hovorová čeština a hovorové výrazy kvůli terminologické spornosti. V práci by uvítala rovněž analýzu suprasegmentálních rysů.

Výsledek obhajoby: dobře

doc. PhDr. Eva Hájková, CSc..

[jméno předsedy]